

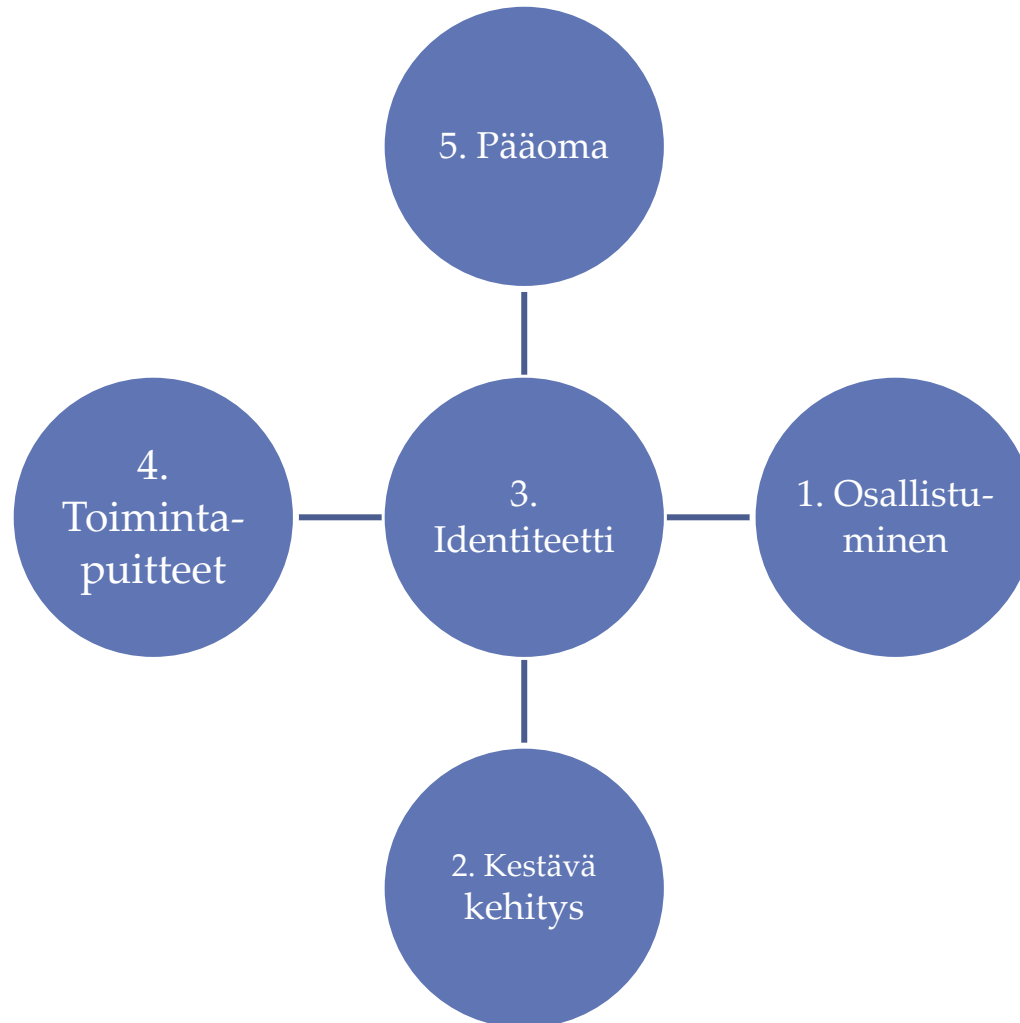
ICA:n ohjelma
osuustoiminnan kehityksen
vuosikymmenelle
2011-2020

"Visio 2020"

- Osuustoiminnasta tulee vuoteen 2020 mennessä:
 - ✓ tunnustettu johtaja talouden, yhteiskunnan sekä ympäristön kannalta kestävässä toiminnassa
 - ✓ malli, jota ihmiset suosivat
 - ✓ nopeimmin kasvava yritysmuoto
- YK:n Kansainvälinen osuustoimintavuosi 2012 aloitti maailmanlaajuisen kampanjan, jonka tarkoituksena on nostaa osuustoiminnan aivan uudelle tasolle.
- Ohjelma = Strategia, jonka tarkoitus on tarjota selkeä suunta tuleville vuosille.
- ICA:n ja muiden kansainvälisten ja kansallisten toimijoiden sekä yksittäisten jäsenten haasteena on viedä ohjelma käytäntöön.

Strategia (1/3)

Nämä viisi, keskenään yhteydessä olevaa ja osin päällekkäistä teemaa muodostavat Ohjelman strategian:

Strategia (2/3)

- Lähtökohtana näkemys, jonka mukaan osuustoiminnallinen liiketoimintamalli **tasapainottaa** maailmantaloutta, jolloin mikään yksittäinen yritysmalli ei sitä dominoi.
- Osuuskunnat antavat yksilöille mahdollisuuden **osallistua** omistajina, mikä tekee heistä sitoutuneempia ja tuottavampia. Tavoitteena on lisätä sekä jäsenten että johdon osallistumista.
- Osuustoiminnallinen liiketoimintamalli tukee paremmin **kestävää kehitystä** niin taloudessa, ympäristössä kuin koko yhteiskunnassa.

Strategia (3/3)

- **Identiteetti** määrittää osuustoiminnan arvot ja periaatteet. Osuustoiminnan sanoman on oltava selkeä, jotta se aukeaa jokaiselle poliittisesta päättäjistä kansanmieheen. Tavoitteena on kehittää osuustoiminnan sanomaa ja turvata osuustoiminnan identiteetti.
- Tulee varmistaa, että yhteiskunnalliset **toimintapuitteet** tukevat osuuskuntien kasvua.
- Osuuskuntien on saatava **pääomaa**, jotta ne voidaan perustaa ja jotta ne voivat kasvaa ja kukoistaa. Tavoitteena on varmistaa, että osuuskunnat saavat luotettavaa pääomaa samalla kun turvataan jäsenhallinta.

1. Osallistuminen

- “VAHVISTAA JÄSENSUHDETTA SEKÄ JÄSENTEN JA HALLINNON OSALLISTUMISTA”
- Jäsenten **demokraattinen osallistuminen** on osuuskunnille ominainen tapa toimia ja se suurelta osin luonnehtiikin osuuskuntaa verrattuna sijoittajien omistamiin yrityksiin.
- Kansalaiset haluavat nyt **enemmän sananvaltaa** kuin aiemmat sukupolvet.
- Osallistumalla pyritään estämään vallan kasaantuminen eliitin käsiin, mutta myös haastamaan aiempien sukupolvien **vaikuttamisen muodot**. Vain aktiivisesti osallistumalla voidaan vaikuttaa asioihin.
- Digitaalinen vallankumous, sosiaalinen media ja 'jälkibyrokraattinen' hallinto luovat epähierarkkisia ja läpinäkyviä organisaatioita .
- **Kehitettävä uusia tapoja osallistua ja sitoutua.**

Toimenpide-ehdotuksia

- Keskitytään erityisesti nuoriin aikuisiin ja nuorisoon tutkimalla sitä, miten he muodostavat ja ylläpitävät erilaisia suhteita ja mietitään tarvitseeko vallitsevia, perinteisiä osallistumistapoja muuttaa.
- Kehitetään parhaat käytännöt viestinnälle, päätöksenteolle, avoimuudelle sekä fyysisille ja virtuaalisille tapaamisille.
- Keksitään uusia tapoja **'saattaa yhteen'** osuustoimijoita ja luodaan entistä yhtenäisempi verkosto.

2. Kestävä Kehitys

- “EDISTÄÄ OSUUSKUNTIEN ASEMAA KESTÄVÄN KEHITYKSEN RAKENTAJINA”
- Maailmantaloutta jäytännyt finanssikriisi on ollut esimerkki ongelmista, joita aiheutuu, kun arvostetaan lyhytaikaista voittoa **pidempiaikaisen kannattavuuden** sijaan.
- Kestävä kehitys ei nykypäivänä ole termi, joka yleisesti yhdistettäisiin osuuskuntiin.
- Taloudellisen, sosiaalisen ja ympäristöön liittyvän kestävä kehityksen rakentaminen on kuitenkin **osuustoimintaliikkeen ydintä**.
- Laittamalla inhimillisen tarpeen toimintansa keskiöön osuuskunnat vastaavat nykyisiin kestävä kehityksen kriiseihin ja toteuttavat ”jaetun arvon” mallia:
 - ✓ Osuuskunnat pyrkivät laajasti optimoimaan tuotot mahdollisimman monelle maksimoimatta hyötyä yhdellekään yksittäiselle jäsenelle.

Toimenpide-ehdotuksia

- **Uudistukset kirjanpidossa:** Osuuskuntasektorin pitää ottaa johtava asema. On jo olemassa paljon aloitteita, joiden avulla liikeyrityksiä, sosiaalisia yrityksiä ja yleishyödyllisiä organisaatioita rohkaistaan selvittämään ei-rahamääräinen suorituskykynsä.
- **Esimerkkitapaukset:** Osuuskuntamallin ja sen tavoitteiden monimuotoisuus on huonosti tunnettua. Esimerkkitapaukset ja ensikäden kertomukset, jotka tuovat esille osuuskuntien panostuksia koulutukseen, yhteisöihin, terveyteen ja muihin yleisiin tavoitteisiin, ovat sen vuoksi tärkeitä ja tarpeellisia.
- **Johtamiskäytännöt:** Osuuskuntasektorin tulee tehdä entistä enemmän työtä kehittääkseen ja parantaakseen johtamiskäytäntöjä, jotka sopivat osuustoiminnan demokratiaa ja pitkän aikavälin näköpiiriä edustavaan yritysmalliin.

3. Identiteetti

- “VAHVISTAA OSUUSTOIMINNAN SANOMAA JA TURVATA OSUUSTOIMINNAN IDENTITEETTI”
- Pitää olla selvää, miten osuuskunnat määritellään ja miten ne erottuvat muista
 - ✓ Sosiaalisen ja eettisen liiketoiminnan markkinoilla on tungosta.
- Osuuskuntien suurena etuna ovat **osuustoiminnan periaatteet**. Kuitenkin se, miten laajasti osuustoiminnan periaatteita sovelletaan, vaihtelee suuresti lainkäyttöalueesta ja oikeusjärjestelmästä toiseen. Niinpä monille eivät osuustoiminnan periaatteet tarjoa riittävää selitystä tai selkeää määritelmää.
- Yleisesti ottaen **”identiteetti”** on se, mitä osuuskunnat merkitsevät itse liikkeelle ja sen jäsenille, se miten se tunnistaa itsensä katsoessaan peiliin. **”Viesti”** on se tapa, jolla osuuskuntien identiteettiä viestitään muille koulutuksen, tiedonvälityksen, markkinoinnin, logojen ja muiden, ei-jäsenille suunnattujen sitouttamismuotojen avulla.
- Osuuskunnat tarvitsevat **terävämmin muotoillun viestin**, jotta ihmiset ovat tietoisempia siitä, mitä ovat valitsemassa, jos vaihtoehtoina ovat osuuskunta tai sijoittajaomisteisuuteen perustuva liiketoimintamalli.

Toimenpide-ehdotuksia

- Laaditaan **ohjeistus** täydentämään osuustoiminnan periaatteita. Ohjeistuksen avulla ne voidaan siirtää lainsäädännöllisiin kehyksiin.
- Osuuskuntien tulee miettiä millaisina ne nähdään laajemmassa mielessä ei-jäsenten ja asiantuntijayhteisöjen keskuudessa. **Osuuskuntia ei useinkaan nähdä riittävästi muista erottuvina**, jotta niitä käsiteltäisiin erikseen esimerkiksi säädöksiä laadittaessa.
- Viestiä pitää hallita, jotta se saataisiin toimimaan osuuskuntien eduksi pidemmällä aikavälillä.
- **Osuustoiminta-aatteen ja perinteen opettamisen** tulee sisältyä opetussuunnitelmaan kaikilla kouluasteilla.
- Teorioiden, tiedon ja ideoiden **tutkimusta ja kehitystä** tulisi edistää ja laajentaa niin, että luodaan yhteistyötä yritysjohton, ammatinharjoittajien ja akateemisen väen välillä.

4. Lainsäädännöllinen kehys

- "VARMISTAA, ETTÄ YHTEISKUNNALLISET TOIMINTAPUITTEET TUKEVAT OSUUSKUNTIEN KASVUA"
- Näkemys, että osuuskunnat ovat marginaalinen yritysmuoto, ei ole harvinainen. Usein ei ymmärretä, **miten osuuskunnat toimivat tai minkälaisia hyötyjä ne tarjoavat.**
- Taloudelliset ja lainsäädännölliset infrastruktuurit on suunniteltu etupäässä sijoittajaomisteiselle yritysmuodolle.
- Osuuskunnissa vältettävä sijoittajaomisteisten yritysten operatiiviseen toimintaan, johtamiseen ja hallintoon liittyvien **käytäntöjen kopioimista**, jotka eivät ota huomioon osuuskuntien erityiskysymyksiä.
- Varmistettava, että osuuskuntiin vaikuttava lainsäädäntö tukee ja suojaa osuustoiminnan **identiteettiä.**
- Ei ole olemassa yhtä kaikkiin maihin sopivaa lainsäädäntömallia, joka sopisi kaikille osuuskunnille.

Toimenpide-ehdotuksia

- Tehdään vertaileva tutkimus siitä, miten lakeja sovelletaan osuuskuntiin eri maissa ja eri lainkäyttöalueilla.
- Sisällytetään osuustoiminta **globaaleihin kehitysinstituutioihin** kuten Maailmanpankkiin sekä valtioiden välisiin päätöksentekoeleimiin kuten G8:aan ja G20:een.
- **Julkaistaan aineistoa** osuuskuntien yhteiskunnallisesta ja yleisestä hyödyistä. Tätä ja alan kirjallisuutta voidaan käyttää perusteluna osuuskuntien asianmukaiselle kohtelulle lainsäädännössä eri oikeudenkäyttöaloilla ja erilaisissa taloudellisen kehityksen vaiheissa.
- Perustetaan **osuustoimintatiedon datapankki**, joka mittaa ja kuvaa osuuskuntien vaikutusta yhteiskunnassa ja helpottaa tiedon jakamista.

5. Pääoma

- “MAHDOLLISTAA OSUUSPÄÄOMAN HANKKIMINEN TAATEN JÄSENTEN SANANVALLAN”
- Jäsenien liittyessään maksama osuusmaksu ei enää riitä tyydyttämään osuuskunnan oman pääoman tarvetta eikä se tavallisesti tarjoa riittävän vakaata pohjaa liikeyrityksen rahoitukseen.
- Kun osuuspääomaa verrataan yritysten osakepääomaan, se ei tarjoa sijoittajille vastaavia taloudellisia etuja. Tästä johtuen se ei ole taloudellisesti yhtä houkuttelevaa ja kiinnostaa sijoittajia siksi heikosti.
- Ihmisten asenteet varallisuuteen ja rahankäyttöön ovat muuttumassa. Rahat halutaan yhä useammin sijoittaa sinne, missä ne todennäköisemmin rakentavat parempaa maailmaa.
- Tarvitaan sellaisia instrumentteja, joilla osuuskuntaa voidaan pääomittaa ja joille voidaan myös maksaa sopivaa tuottoa.

Toimenpide-ehdotuksia

- Kehitetään uudenaikainen, yleinen **rahoitusväline** osuuskunnille, jota pidetään riskipääomana ja joka vastaa osuuskuntien ja rahoittajien tarpeisiin.
- Tunnistetaan instituutiot, jotka voivat toimia pääomien **kokoajina tai välittäjinä** suurille ja pienille ot-yrityksille.
- Tutkitaan **muuttuvia asenteita ja motivaatioita**, jotka liittyvät rahoitukseen sekä uusien rahoitusinstrumenttien luomiseen.
- Tarkastellaan riskejä ja mahdollisuuksia, joita tytäryhtiöitten ja **muiden hybridirakenteiden** käyttö aiheuttaa pääoman hankkimiselle.
- Puolletaan **kirjanpitonormeja**, jotka tunnistavat osuustoimintamallin ainutlaatuiset ominaisuudet.

Yhteistyössä vuoteen 2020!

- Ohjelma on rohkean määrätietoinen pyrkimys kirkastaa osuustoiminnan viestiä ja levittää sitä kansainväliselle yhteisölle, joka ei vielä ymmärrä osuustoiminnan mahdollisuuksia.
- **Osuuskuntien tulee näyttää tietä tekemällä yhteistyötä keskenään.**